

Vergaderjaar 2021–2022

35 925 IX

Vaststelling van de begrotingsstaat van het Ministerie van Financiën (IXB) en de begrotingsstaat van Nationale Schuld (IXA) voor het jaar 2022

G

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN FINANCIËN – FISCALITEIT EN BELASTINGDIENST

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 25 februari 2022

In deze brief schets ik mijn plannen voor deze kabinetsperiode en informeer ik u over de verwachte planning van de fiscale wetsvoorstellen. Daarbij ga ik eerst in op de prioriteiten voor de Belastingdienst, waarna ik de prioriteiten op het terrein van het fiscale beleid nader toelicht.

In het constituerend beraad is ten aanzien van de portefeuilleverdeling afgesproken dat ik verantwoordelijk ben voor:

- Fiscale aangelegenheden en alle aangelegenheden met betrekking tot de Belastingdienst;
- Financiële verhoudingen tussen het Rijk en de decentrale overheden;
- Exportkredietverzekeringen en -faciliteiten;
- Holland Casino en Nederlandse loterij – Muntwezen;
- Domeinen Roerende Zaken.

Prioriteiten voor de uitvoering

Het coalitieakkoord bevat een grote opdracht voor het verbeteren van de relatie tussen burger en overheid en het herstel van vertrouwen. Het vertrouwen van de samenleving dat de Belastingdienst zijn maatschappelijke taak zorgvuldig en verantwoordelijk uitvoert, is onder druk komen te staan. Samen met de Belastingdienst werk ik de komende jaren aan het terugwinnen van dit vertrouwen. Uitgangspunt daarbij is dat de Belastingdienst burgers en bedrijven centraal stelt en hierbij werkt aan snelle, betrouwbare en zorgvuldige behandeling, deskundige en persoonlijke ondersteuning en effectief toezicht en fraudebestrijding. Een belangrijke voorwaarde daarvoor is dat de basis van de organisatie op orde is, bijvoorbeeld de ICT, en natuurlijk ook dat de Belastingdienst rechtstatelijk handelt zoals bij de zorgvuldige omgang met persoonsgegevens. Belangrijk voor het terugwinnen van vertrouwen is ook dat wij openstaan voor signalen en dat gemaakte fouten erkent en opgelost worden. Dit

betekent bijvoorbeeld dat het recht doen aan de benadeelden van de Fraude Signaleringsvoorziening een belangrijke prioriteit is voor komende periode.

Om in deze kabinetsperiode bovenstaande ambities te realiseren is een stabiele koers noodzakelijk. In het jaarplan 2022 Belastingdienst dat ik uw Kamer op 31 januari jl.¹ heb verstuurd, bouw ik daarom voort op de koers die afgelopen periode is ingezet. In de bijlage kunt u een overzicht vinden van de activiteiten, onder meer volgend uit het coalitieakkoord, waarmee ik komende jaren stap voor stap werk aan een betere relatie tussen de samenleving en de Belastingdienst.

Met de grote uitdagingen waar de Belastingdienst voor staat hecht ik eraan ook het belang van toezicht en fraudebestrijding afzonderlijk te benoemen. Met toezicht beogen we de naleving te bevorderen, zodat het wettelijk verschuldigde belastinggeld in de staatskas belandt. Uw Kamer heeft zorgen geuit over de afname van het toezicht achteraf. In mijn brief van 31 januari jl. heb ik u bericht met een actieplan te komen, hierover wordt u dit voorjaar geïnformeerd.

Het Kabinet heeft tevens extra middelen ter beschikking gesteld voor intensivering van de ondermijningsaanpak. De aanpak van ondermijnende criminaliteit wordt gecoördineerd door de Minister van Justitie en Veiligheid. De Belastingdienst/FIOD draagt bij aan deze aanpak van ondermijning door onder meer fiscale expertise en informatie in te brengen.

Een belangrijk aspect bij de uitvoerbaarheid is de samenloop tussen beleidsvoorstellen en de inpassing in de ICT-systemen. Het is essentieel dat de ICT van de Belastingdienst structureel wordt gemoderniseerd. Dit is een belangrijke randvoorwaarde om wendbaarder te worden. Deze wendbaarheid is nodig om nu en in de toekomst nieuw beleid te kunnen uitvoeren en in te spelen op wensen van de maatschappij. Er wordt periodiek het gesprek gevoerd en keuzes gemaakt over de prioriteiten. Hierbij wordt verder gewerkt aan integrale overzichten, zodat deze keuzes steeds beter onderbouwd gemaakt kunnen worden. Voor het IV-portfolio geldt dat er sprake is van een periodieke herijking. Een stabiele financiering is daarbij van belang. Er wordt nog gesproken over de invulling van de gelden uit het coalitieakkoord. Ik informeer uw Kamer op een later moment over de invulling van deze gelden voor bijvoorbeeld de benodigde of aanvullende capaciteit voor de ICT en toezicht. Minder capaciteit zou betekenen dat het op orde krijgen van de Belastingdienst-ICT en/of het realiseren van de beleidsagenda kan vertragen. Daarbij zijn er diverse dossiers voor het herstel van het verleden die de komende periode veel impact kunnen hebben op de capaciteit van de Belastingdienst, zoals de Fraude Signalering Voorziening en de minnelijke schuldsanering, de rechterlijke uitspraak over box 3 en de ondersteuning tijdens COVID-19. Het is tevens belangrijk om te markeren dat de Belastingdienst een grote diversiteit aan taken uitvoert die de beleidsterreinen raken van alle departementen. De samenwerking tussen alle departementen en de Belastingdienst zal daarom verder worden versterkt.

Prioriteiten voor beleid

Ik voorzie in het verlengde van het coalitieakkoord vijf belangrijke beleidsthema's voor de komende kabinetsperiode: 1) Klimaat, 2) Ondernemen, 3) Inkomen en arbeid, 4) Vermogen en 5) Wonen en gezondheid.

¹ Kamerstukken II 2021–2022, 31 066, nr. 958 (Jaarplan 2022 Belastingdienst | Tweede Kamer der Staten-Generaal).

1. Het thema klimaat speelt met de aanscherping van onze ambities rond klimaatbeleid en de oprichting van een omvangrijk klimaat- en transitiefonds een centrale rol in deze kabinetsperiode. Een internationale aanpak is daarbij het meest effectief; vandaar dat dit kabinet blij is met het Fit for 55-pakket van de Europese Commissie. Dit kabinet zet fiscale maatregelen in op het terrein van klimaat met als doel het reduceren van de CO₂-emissies en het stimuleren van gedragsaanpassingen. De fiscale klimaatmaatregelen zullen in samenhang met de andere klimaatmaatregelen en in samenwerking met de vakdepartementen en de Minister voor Klimaat en Energie worden uitgewerkt. Daarbij vind ik het belangrijk dat iedereen, zowel het bedrijfsleven als de consument, eerlijk zijn steentje bijdraagt, waarbij er tegelijk oog moet zijn voor de betaalbaarheid van de transitie.
Tevens ga ik dit jaar verder met vergroening van de exportkredietverzekeringen en de uitwerking van de COP26-verklaring t.a.v. publieke steun voor fossiele transacties. Voor het laatste onderdeel loopt er een traject met stakeholders. In maart 2022 zal ik een eerste rapportage van dit proces met u delen. Voorts zal ik naast de jaarlijkse exportkredietverzekeringenmonitor, de evaluatie van het MVO-beleid en de evaluatie van het anti-omkopingsbeleid met u delen.
2. Het tweede thema is ondernemen. Nederland heeft een aantrekkelijk ondernemersklimaat met sterke (innovatieve) clusters waarin het ook voor internationaal opererende bedrijven aantrekkelijk is om zich te vestigen. Ik wil hieraan blijven werken, samen met het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat. Het kabinet wil dat vooral bereiken door het groei- en innovatief vermogen van bedrijven, van mkb-ondernemers tot aan grote internationale bedrijven, te versterken en een stabiel en voorspelbaar ondernemingsklimaat te bieden. Tegelijk zijn de afgelopen jaren veel stappen gezet om belastingontwijking tegen te gaan. Hier gaan we mee door. Onder andere door in Europees en internationaal verband afspraken te maken en te zorgen dat deze afspraken omgezet worden in nationale wetgeving. Ook in de verdragen die Nederland sluit met andere landen wordt scherp gekeken naar de aanpak van belastingontwijking. Samen met de Minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking werk ik aan de versterking van de belastingheffing in ontwikkelingslanden.
3. Het derde thema is de arbeidsmarkt en het inkomen van alle inwoners in Nederland. Het kabinet streeft over de kabinetsperiode heen naar een evenwichtig en gemiddeld positief koopkrachtbeeld voor iedereen. Samen met de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid geef ik invulling aan de beoogde lastenverlichting van 3 miljard euro. Tevens vind ik het van belang voor een goed werkende arbeidsmarkt om de situaties van werknemers en zelfstandigen ook op fiscaal vlak evenwichtiger te maken.
4. Het vierde thema is vermogen. Zowel de omgang met het arrest van de Hoge Raad over het huidige stelsel van box 3 als de introductie van een belasting over werkelijk vermogensrendement eisen veel aandacht op dit terrein. In het coalitieakkoord zijn ook afspraken gemaakt over box 2. Daarnaast wordt onderzocht hoe de fiscale bedrijfsopvolgingsfaciliteiten kunnen worden verbeterd en oneigenlijk gebruik hiervan kan worden tegengegaan. Verder is tijdens het debat over de regeringsverklaring toegezegd om nog voor de zomer van 2022 – als het interdepartementale beleidsonderzoek naar vermogensverdeling is afgerond – met een bredere reactie op de vermogensongelijkheid in Nederland te komen. Ik zal bezien of deze perspectieven kunnen worden betrokken bij de bovengenoemde trajecten.
5. Tot slot het thema wonen en gezondheid. Juist nu is duidelijk hoe belangrijk een goede leefomgeving en levensstijl is. Fiscale maatregelen kunnen een belangrijke rol spelen om mensen te helpen een

geschikte woning te vinden, gezond gedrag te stimuleren en ongezond gedrag te ontmoedigen. Het coalitieakkoord bevat een aantal concrete fiscale maatregelen die beogen om hieraan bij te dragen. Zo wordt de verhuurderheffing afgeschaft, de tabaksaccijns verhoogd en onderzoek gedaan naar een belasting op suiker. Hierbij zal ik nauw samenwerken met de Ministers voor Volkshuisvesting en Ruimte Ordening en Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

Naast deze beleidsthema's heb ik de ambitie om de eerste stappen te zetten voor vereenvoudiging en hervorming van het belastingstelsel. In de bijlage is een nadere planning opgenomen van de maatregelen uit het coalitieakkoord en wetstrajecten.

Het kabinet zet in op het herstellen van vertrouwen tussen burger en overheid en op het versterken van de uitvoeringsorganisaties van de overheid. Dat gebeurt onder meer door het voortzetten van het programma *Werken aan uitvoering*, door wetten te beoordelen op eenvoud, menselijke maat en uitvoering en door het opzetten van een laagdrempelige, onafhankelijke fiscale rechtshulp. Het realiseren van deze ambities vraagt om nauwe wisselwerking tussen uw Kamer, beleid en uitvoering, waarin ruimte is voor het goede gesprek over inzichten in de samenloop en prioritering van maatregelen en de effecten hiervan voor burgers en bedrijven en de uitvoering.

De Staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst,
M.L.A. van Rij

– Beleidsprioriteiten fiscaal beleid

De maatregelen uit het coalitieakkoord staan hierna onderverdeeld in bovenstaande vijf thema's. Daarbij is ook aangegeven in welk wetstraject deze maatregelen terechtkomen en wanneer het desbetreffende wetsvoorstel wordt ingediend. Voor drie maatregelen geldt dat zij zowel effecten voor het vermogen als de woningmarkt hebben en daarom bij beide thema's staan opgenomen. Daarnaast is een overzicht van reeds lopende en toekomstige wetstrajecten met een oorsprong buiten het coalitieakkoord opgenomen.² Uiteraard geldt dat nog aan de wetgeving gewerkt wordt en er nog zaken kunnen wijzigen.

Bij het toewijzen van maatregelen aan een bepaald wetstraject is rekening gehouden met de spreiding van wetgeving. Daarbij heb ik de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Beleidsmatig grote maatregelen krijgen een zelfstandig wetstraject;
- Meer technische en kleinere maatregelen worden opgenomen in de Fiscale verzamelwet, die als zelfstandig wetstraject met een reguliere behandeltermijn wordt ingediend in het voorjaar; en
- Maatregelen komen in het pakket Belastingplan indien noodzakelijk, bijvoorbeeld vanwege budgettaire aspecten, Europeesrechtelijke verplichtingen of de reparatie van wetgeving na een rechterlijke rechterlijke uitspraak. Dit geldt ook voor het Belastingplan 2023.

Overzicht maatregelen coalitieakkoord gekoppeld aan wetstraject

Tabel 1: Beleidsthema Klimaat

	Maatregel	Wetstraject
1.	Introduceren systeem betalen naar gebruik	Zelfstandig wetstraject
2.	Aanscherpen CO ₂ -heffing industrie	Belastingplan 2023
3.	Introduceren minimum CO ₂ -prijs industrie	Belastingplan 2023
4.	Aanpassen tariefstructuur energiebelasting voor glas/elektra (onderdeel 1 van 5 samenhangende maatregelen)	Belastingplan 2023
5.	Verlagen tarief ODE 2 ^e en 3 ^e schijf (onderdeel 2 van 5 samenhangende maatregelen)	Belastingplan 2023
6.	Gebruik envelop Hermans (onderdeel 3 van 5 samenhangende maatregelen)	Belastingplan 2023
7.	Schuif energiebelasting 1 ^e schijf (onderdeel 4 van 5 samenhangende maatregelen)	Belastingplan 2023
8.	Compensatie energierekening groen gas (onderdeel 5 van 5 samenhangende maatregelen)	Belastingplan 2023
9.	Loslaten koppeling SDE/ODE i.r.t. energiebelasting	Belastingplan 2023
10.	Afbouwen vrijstelling bpm bestelauto's ondernemers	Belastingplan 2023
11.	Verhogen vliegbelasting	Belastingplan 2023
12.	Afschaffen vrijstellingen voor mineralogische en metallurgische procedés	Belastingplan 2024
13.	Beperken inputvrijstelling elektriciteitsopwekking wkk	Belastingplan 2024
14.	Afschaffen verlaagd tarief glastuinbouw	Belastingplan 2024
15.	Verhogen budget EIA	Geen wetgeving nodig
16.	Verhogen budget MIA/VAMIL	Geen wetgeving nodig

² De bilaterale belastingverdragen die Nederland sluit met andere landen zijn niet in het overzicht opgenomen. Het verloop van de onderhandelingen, en daarmee de timing van het starten van de goedkeuringsprocedure, zijn namelijk op voorhand lastig in te schatten. In mijn brief van 1 februari jl. (2022Z01581) heb ik uw Kamer apart geïnformeerd over de stand van zaken bij lopende verdragsonderhandelingen en het onderhandelplan voor 2022.

Tabel 2: Beleidsthema Ondernemen

	Maatregel	Wetstraject
1.	Verbeteringen om bedrijfsopvolgingsregeling eenvoudiger en eerlijker te maken terwijl tegelijk oneigenlijk gebruik wordt tegengegaan	Zelfstandig wetstraject met indiening in 2023 (met uitwijkmogelijkheid naar Belastingplan 2024)
2.	Implementatie internationale/Europese afspraken Pijler 2	Belastingplan 2023
3.	Afschaffen middelingsregeling	Belastingplan 2023

Tabel 3: Beleidsthema Inkomen en arbeid

	Maatregel	Wetstraject
1.	Pakket lastenverlichting	Kabinetperiode via Belastingplannen
2.	Zelfstandigenaftrek verlagen	Belastingplan 2023
3.	Uitfaseren inkomensafhankelijke combinatiekorting	Belastingplan 2023, Belastingplan 2024 of Fiscale verzamelwet 2024
4.	Verhogen onbelaste reiskostenvergoeding	Belastingplan 2024 of Fiscale verzamelwet 2024

Tabel 4: Beleidsthema Vermogen

	Maatregel	Wetstraject
1.	Verhoging maximumbedrag € 500.000 naar € 700.000 in wetsvoorstel excessief lenen	Reeds als zelfstandig wetstraject ingediend, verhoging volgt via nota van wijziging
2.	Heffing op werkelijk rendement in box 3	Zelfstandig wetstraject
3.	Belasten verhuurd vastgoed box 3 (leegwaardratio)	Belastingplan 2023
4.	Verhogen heffingsvrij vermogen box 3	Belastingplan 2023
5.	Afschaffen schenkingsvrijstelling eigen woning	Belastingplan 2023 (inwerkingtreding per 1/1/24)
6.	Algemeen tarief overdrachtsbelasting naar 9%	Belastingplan 2023

Tabel 5: Beleidsthema Wonen en gezondheid

	Maatregel	Wetstraject
1.	Afschaffen verhuurderheffing	Zelfstandig wetstraject onder verantwoordelijkheid BZK
2.	Belasten verhuurd vastgoed box 3 (leegwaardratio)	Belastingplan 2023
3.	Afschaffen schenkingsvrijstelling eigen woning	Belastingplan 2023 (inwerkingtreding per 1/1/24)
4.	Algemeen tarief overdrachtsbelasting naar 9%	Belastingplan 2023
5.	Verhoging tabaksaccijns naar € 10,- per pakje in 2 stappen	Belastingplan 2023 (beide verhogingen)
6.	Aanscherpen verbruiksbelasting niet-alcoholische dranken (stap 1: verhoging tarief per 2023 + stap 2 uitzondering mineraalwater per 2024)	Belastingplan 2023 (beide wetgevingsstappen)

Overzicht lopende en toekomstige wetstrajecten los van coalitie-akkoord

	Aanhangig wetsvoorstel	Fase
1	Aanpassing fiscale regeling aandelenoptierechten	TK (laatste stap wetgevingsoverleg)
2	Afbouwen salderingsregeling voor kleinverbruikers	TK (laatste stap Nota n.a.v. verslag)
3	Delegatiebepalingen tegemoetkoming schrijvende gevallen (waaronder FSV)	TK (aangehouden bij stemmingen)
4	CO ₂ -minimumprijs elektriciteit	EK (laatste stap Memorie van Antwoord)

	Nog in te dienen wetsvoorstellen	Verwachte indiening
1	Spoedwetgeving n.a.v. arrest m.b.t. box 3	Q3 (mogelijk onderdeel pakket Belastingplan)
2	Fiscale verzamelwet 2023	Q1-2 2022
3	Nederlandse implementatie DAC7	Q2-3 2022
4	Implementatie PSP-richtlijn (btw)	Q3-4 2022
5	Implementatie SME-richtlijn	Q3-4 2022
6	Implementatie internationale/Europese afspraken Pijler 1	Q3-4 2022
7	Wet waarborgen gegevensverwerking Belastingdienst, Toeslagen en Douane	Q1-2 2023
8	Aanpassen systematiek informatiebeschikking	Q1-2 2023
9	Fiscale verzamelwet 2024	Q1-2 2023
10	Kwalificatie (buitenlandse) rechtsvormen ¹	Q3 2023

¹ In verband met de herprioritering van andere reeds lopende en aanstaande wetsvoorstellen is ervoor gekozen om de indiening van dit wetsvoorstel met een jaar uit te stellen.

Burger en bedrijven centraal*Dienstverlening en menselijke maat*

Het is mijn ambitie om deze kabinetsperiode een substantiële stap in de verbetering van de dienstverlening te realiseren. De Belastingdienst wil een organisatie zijn die handelt vanuit dienstbaarheid en écht luistert naar de samenleving. Dat betekent dat we luisteren naar de mensen voor wie wij ons werk doen, zoals de burger die zijn of haar aangifte inkomstenbelasting elk jaar invult en de ondernemer die btw afdraagt. De Belastingdienst kent drie strategische prioriteiten op dit vlak: 1) snelle, betrouwbare en zorgvuldige behandeling, 2) deskundige en persoonlijke ondersteuning aan burgers en bedrijven, 3) effectief toezicht en fraudebestrijding. Daarom heeft de Belastingdienst een transformatie van haar dienstverlening ingezet. Op 26 november 2020 heeft uw Kamer de rapportage handelingsperspectieven voor de fundamentele transformatie van de Belastingdienst ontvangen. In lijn met deze aanbevelingen wordt de dienstverlening verbeterd. Deze vijfjarige transformatie is fundamenteel en heeft impact op de hele organisatie. Conform de aanbeveling uit het rapport wordt gewerkt aan meer verbinding tussen wetgever en de uitvoering, om gezamenlijk begrijpelijke, uitlegbare en uitvoerbare wetgeving te maken. Uw Kamer wordt hierover op reguliere wijze geïnformeerd.

Herijking invorderingsstrategie

In navolging van de kabinetsreactie op de Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag houden de Belastingdienst en Toeslagen hun invorderingsstrategie tegen het licht, in het bijzonder voor burgers die langdurig te maken hebben met hoge schulden. Er wordt gekeken naar zowel wet- en regelgeving als naar verbeteringen in de uitvoering. Dit gebeurt in nauwe samenwerking en wordt afgestemd binnen en buiten de Belastingdienst en Toeslagen. Gelijktijdig wordt het stroomlijnen van de invorderingsregelgeving voor belastingen en toeslagen (Wet Stroomlijnen) – welke is opgenomen in de Fiscale Vereenvoudigingswet 2017, maar niet in werking is getreden – opgeschort en heroverwogen. Onderzocht wordt welke onderdelen van Wet Stroomlijnen, al dan niet in aangepaste vorm, nog steeds wenselijk zijn. Voorts is toegezegd dat bij de heroverweging van de Wet Stroomlijnen, in lijn met de motie Ploumen-Klaver³, gekeken wordt naar de introductie van een hardheidsclausule in de Invorderingswet 1990. Uw Kamer wordt het eerste kwartaal 2022 nader geïnformeerd.

Basis Belastingdienst op orde voor een wendbare en toekomstbestendige organisatie*ICT op orde*

In 2020 is het ICT-verbeterprogramma van start gegaan. Hiertoe implementeert de Belastingdienst de aanbevelingen over de ICT uit rapporten van Ernst & Young, KPMG, het Bureau ICT-toetsing, de Auditdienst Rijk en de Algemene Rekenkamer. Het programma richt zich op de interne organisatie. Het programma modernisering informatievoorziening (IV) werkt aan het vervangen van verouderde technologie en daarmee aan het verhogen van de kwaliteit en wendbaarheid van de ICT-applicatie. Ook wordt ingezet op het verbeteren van het portfolioproces, modernisering

³ Kamerstukken II 2020–2021, 28 362, nr. 44.

en projectbeheersing. Op dit moment worden alle plannings van ICT-projecten getoetst en waar nodig herijkt. Deze kabinetsperiode wil ik dat deze verbeteringen stap voor stap hun vruchten gaan afwerpen om zo de ICT van de Belastingdienst klaar te maken voor de toekomst. Uw Kamer wordt hierover op reguliere wijze geïnformeerd.

Daarnaast is ook nog reparatie nodig in de systemen voor AVG (algemene verordening gegevensbescherming), BIO (Baseline informatiebeveiliging Overheid) en Archiefwet.

Openstaan voor signalen en herstellen fouten uit het verleden

Signaalmanagement / Stand van de uitvoering

De Belastingdienst werkt aan verbetering van het klantsignaal management. Dat houdt in zorgen dat signalen vanuit de eigen organisatie en vanuit de burgers en bedrijven gehoord worden en verder gebracht worden samen met de relevante departementen, zodat ongewenste uitwerkingen van regelgeving kunnen worden aangepakt. Een voorbeeld daarvan is de Stand van de Uitvoering. Deze heb ik uw Kamer op 31 januari jl. voor de eerste keer toegestuurd. De Stand van de uitvoering zal jaarlijks aan uw Kamer worden gezonden.

Herstellen, Verbeteren, Borgen

In 2020 is de Belastingdienst het meerjarig programma Herstellen, Verbeteren, Borgen (HVB) gestart. Dit plan is de uitwerking van de acties die sinds maart 2020 zijn ingezet om problemen op te lossen in de wijze waarop de Belastingdienst is omgegaan met (persoons)registraties, risicomodellen en het gebruik van persoonsgegevens zoals nationaliteit. Ik zal uw Kamer in de volgende kwartaalrapportage Herstellen, Verbeteren en Borgen (HVB) in maart informeren over de voortgang.

Fraude Signalering Voorziening (FSV) – PwC rapporten en tegemoetkoming

PwC doet onderzoek naar FSV. Op 3 december 2021 heeft uw Kamer het eerste rapport ontvangen, waarin de effecten van registraties door Toeslagen zijn beschreven. Op 25 januari jl/ is uw Kamer geïnformeerd over de effecten van FSV voor burgers die geregistreerd zijn in FSV en over de deling van gegevens uit FSV met externe partijen. Verder loopt momenteel één onderzoek naar de effecten van registraties door de directie mkb en één naar de gebruikte «query's aan de poort»-zoekopdrachten die tot opname in FSV konden leiden. Ik zal het rapport voor mkb eind februari en dat voor query's begin maart 2022 met uw Kamer delen.

Op 14 en 28 oktober 2021 heeft een technische briefing plaatsgevonden aan de vaste commissie voor Financiën. Op 6 december jl. heeft mijn voorganger uw Kamer een brief gestuurd met daarin de contouren van een tegemoetkoming aan burgers die stonden geregistreerd in FSV en de dilemma's die daarbij spelen. Belangrijke vraagstukken hierbij zijn onder andere de vraag of, en zo ja hoe, het schenden van de privacy op zichzelf een grond is voor een vorm van tegemoetkoming, wie een dergelijke regeling moet uitvoeren en de gewenste en uitvoerbare mate van maatwerk bij de uitvoering van een dergelijke regeling. De herstelacties hebben mogelijk forse impact op uitvoerings- en verandercapaciteit van de Belastingdienst.

Uw Kamer heeft meerdere moties ingediend ten aanzien van het informeren van uw Kamer. Tevens heb ik meerdere toezeggingen gedaan in de kwartaalrapportage HVB. Daarop zal ik in het eerste kwartaal van 2022 terugkomen.

Vervolgingskosten

In het verleden is er sprake geweest van ten onrechte niet-verminderde vervolgingskosten en problematiek omtrent invorderingsrente. De Belastingdienst is eind 2020 gestart met het herstelproces. Eerste kwartaal dit jaar stuur ik uw Kamer een brief met de stand van zaken.

Ambtshalve proces inkomensheffing

De directe aanleiding voor het door de Belastingdienst verrichte onderzoek zijn de procesaanpassingen die vanaf belastingjaar 2014 zijn doorgevoerd in het ambtshalve proces. De wijzigingen zijn gericht op belastingplichtigen die uitgenodigd zijn aangifte te doen, dat niet doen en vermoedelijk voor een teruggave in aanmerking komen. Als niet aan de aangifteplicht wordt voldaan, mag geen teruggave volgen. Er zijn signalen dat deze werkwijze voor bepaalde groepen het risico heeft om hard uit te pakken, het proces verbeterd kan worden en op onderdelen in strijd met de wet is gehandeld. Uw Kamer is hierover per brief van 31 januari jl. geïnformeerd, waarbij ik de rapportage: Eindrapport Evaluatie Ambtshalve proces inkomensheffing met uw Kamer heb gedeeld.⁴ Het is de mijn ambitie dat maatwerk wordt toegepast bij boetes en een effectief, efficiënt en juridisch juist ambtshalve proces inkomensheffing wordt ingericht.

In mijn brief heb ik aangegeven dat er nog acties en maatregelen lopen ten aanzien van het opleggen van ambtshalve aanslagen. Ik zal uw Kamer voorafgaande aan het eerstvolgende Commissiedebat Belastingdienst informeren over de voortgang van deze acties.

Effectief toezicht en Fraudebestrijding

Niveau van Toezicht achteraf

In mijn brief van 31 januari jl. heb ik uw Kamer het Eindrapport van de analyse van het niveau van toezicht achteraf door de Belastingdienst toegestuurd. De aanleiding was een toezegging aan uw Kamer. Uit het onderzoek blijkt dat bij de drie doelgroepen Particulieren, Midden- en Kleinbedrijf en Grote Organisaties sprake is van een daling in het toezicht achteraf voor wat betreft de daaraan bestede capaciteit, het aantal uitgevoerde controles en de directe raking. In de onderzochte periode (2016 tot en met 2019) zijn de streefwaarden van de prestatie-indicatoren, o.a. voor compliance en toezicht, wel gerealiseerd.

Ik zie de geconstateerde daling als een risico voor de naleving. Om die reden is in mijn brief een actieplan aangekondigd. Het actieplan wordt gericht op de inzet van een effectieve mix van handavingsinstrumenten overeenkomstig de uitgangspunten van de Uitvoerings- en handavingsstrategie en is bedoeld om de risico's die uit het onderzoek naar voren zijn gekomen te ondervangen. De opzet van dit plan zal ik voor aanvang van het Commissiedebat Belastingdienst van 24 maart 2022 per brief op hoofdlijnen toelichten.

⁴ Nr. 2022Z01550.

Ondermijning

De aanpak van ondermijnende criminaliteit wordt gecoördineerd door het Ministerie van Justitie en Veiligheid. FIOD en BD leveren fiscale expertise, informatie en interventies zoals het afpakken of fiscaal invorderen van crimineel vermogen. Deze bijdrage wordt voornamelijk geleverd in integrale samenwerkingsverbanden, waaronder het MIT. Het Kabinet heeft extra middelen ter beschikking gesteld voor intensivering van de ondermijningsaanpak. Het Ministerie van Justitie en Veiligheid zal uw Kamer regelmatig informeren over de stand van zaken.